Aan de leden van de
gemeenteraad

Maatschappelijke Ontwikkeling
Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
17 februari 2021	43924488	S. Dohmen	5772

Onderwerp
Raadsinformatiebrief Armoede en Schulden 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de raadsinformatiebrief Armoede en Schulden. Met deze brief informeren wij u over de activiteiten in 2020. In de bijlage vindt u de managementinformatie.

In oktober jl. hebben wij u al met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken van de uitvoering van het beleidskader (zie bijlage). Een deel zal daarom niet nieuw zijn. Toch willen wij vasthouden aan het jaarlijks informeren met cijfers en een toelichting.

Armoedebeleid

Kinderen in armoede

Sinds 2017 ontvangen wij extra rijksbijdrage voor kinderen in armoede. We hebben daarvoor onze regelingen uitgebreid en extra activiteiten ingezet via Oss Innoveert Kinderen in Armoede. Het budget voor Oss Innoveert Kinderen in Armoede is gestopt in 2020, omdat de rijksbijdragen afgebouwd zijn. In plaats daarvan hebben we gekozen om een aantal initiatieven structureel te ondersteunen. Denk hierbij aan Nationaal Jeugdontbijt, Kidz Taz, babypakketten, naschoolse activiteiten van Muzelinck en IMC Basis.

In 2020 hebben we samen met Consulting Kids en een aantal partners een start gemaakt met de inspraak van kinderen bij ons armoedebeleid. Om de thema’s te bepalen zijn we gestart met een inspiratiesessie waarin 3 thema’s naar voren kwamen, die we verder willen uitdiepen: positieve communicatie, ‘plekje over’ en uitgaventoets. Voor elk thema is een werkgroep geformeerd dat het thema verder aanscherpt.

Daarna zal de essentie van de vraagstukken worden vertaald naar een verhaal dat kinderen van 8-12 jaar goed kunnen begrijpen. Dat zullen we op een aantal scholen aan kinderen voorleggen. Zij geven vervolgens vanuit hun belevingswereld adviezen hoe deze thema's kunnen worden opgepakt. Deze adviezen vertalen we naar de volwassen wereld. We verwachten in het voorjaar aan de hand van de resultaten een selectie te kunnen maken van bruikbare adviezen. Consulting Kids begeleidt ons in het gehele proces.

Gemeentelijke regelingen voor minima

De gemeente kent diverse regelingen om inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm te ondersteunen. De belangrijkste regelingen zijn:

- Meedoen is belangrijk (MIB) voor deelname aan activiteiten zoals sport of cultuur, maar ook voor de schoolkosten van kinderen tot 18 jaar;
- Individuele inkomenstoeslag voor inwoners die 3 jaar of langer van een laag inkomen leven;
- Bijzondere bijstand voor noodzakelijke kosten die een inwoner (op dat moment) niet zelf kan betalen. Vanuit bijzondere bijstand worden bijvoorbeeld de kosten voor maatwerkvoorzieningen, bewindvoering en individuele studietoeslag betaald.
- Aanvullende Zorgverzekering Oss (Azoss). Voor deze aanvullende verzekering betaalt de gemeente een stukje van de maandelijkse premie, hebben deelnemers een uitgebreide zorgverzekering en veelal een regeling voor het eigen risico.

In 2020 zien we een iets afnemend gebruik van de voorzieningen in vergelijking met 2019. Vooral door de huishoudens die geen gebruik maken van de Participatiewet, maar wel een inkomen tot 120% van het bijstandsnorm hebben. Ook de kosten zijn in 2020 iets lager dan in 2019. Er wordt vooral minder gebruik gemaakt van de regeling Meedoen in belangrijk.
Veruit de grootste kostenpost is bewindvoering/curatele/mentorschap.

Voor een overzicht van het gebruik van de voorzieningen verwijs ik u naar bijlage 1.

In een jaar dat gedomineerd wordt door corona kun je het mindere gebruik van de voorzieningen op verschillende manieren bekijken. Het hebben van persoonlijk contact met inwoners was dit jaar moeilijk. Naast de sluiting van bijvoorbeeld wijkcentra waar we met inwoners spreken en minder mogelijkheden om inwoners in het gemeentehuis te spreken. Ook zijn inwoners zelf terughoudender in hun contacten buitenshuis.

Toch is er door een grote groep inwoners gebruik gemaakt van de voorzieningen die er zijn. En zijn er veel digitale gesprekken gevoerd. Met het sluiten van bijvoorbeeld het zwembad en sportverenigingen was het niet het hele jaar mogelijk om zwemlessen te volgen of deel te nemen aan sportactiviteiten. Waarschijnlijk is het mindere gebruik van de regeling MIB hierdoor te verklaren. De verwachting was dat een behoorlijke extra groep inwoners te maken

heeft met minder inkomsten en op basis daarvan gebruik zou kunnen maken van de regelingen. In de communicatie over Corona-maatregelen zijn de mogelijkheden van de minimaregelingen telkens genoemd. Toch zien we tot op dit moment nog weinig extra aanvragen.

Team Minima

Binnen de afdeling Inkomen is een speciaal team Minima. Dit team is gespecialiseerd in het uitvoeren van de minimaregelingen en houdt zich extra bezig met vraagstukken rondom de minimaregelingen. Zoals bijvoorbeeld het toepassen van maatwerk.

Elke medewerker van het team Minima is ook werkzaam voor een Oss sociaal team. Vragen over minimaregelingen in de wijk worden door deze medewerker opgepakt.
In 2020 vallen de volgende onderwerpen/vragen binnen het team Minima op:

- Er zijn veel vragen over digitaal onderwijs/laptops voor schoolkinderen ontvangen. Gelukkig is er vanuit de overheid een speciale regeling voor scholen om te kunnen voorzien in digitale middelen voor leerlingen. De vragen zijn opgepakt door het onderwijs.
- Vragen over de kosten voor mondkapjes. In 2020 zijn inwoners hiervoor doorverwezen naar het Mia Vervoortfonds.
- Tijdens de intake zijn er meer vragen over woonkostentoeslag. De huren en vaste lasten worden steeds hoger. De verhouding tussen het bedrag dat mensen kunnen besteden aan vaste lasten en overige uitgaven verschuift langzaam.

Het team Minima is ook betrokken in het project **Tandzorg op Maat (ToM)**. Het project is bedoeld voor mensen met een laag inkomen en/of schulden die gebitsproblemen hebben. Het behandelplan van de eigen tandarts wordt door de consulent bekeken en bij twijfel wordt doorverwezen naar het screeningsteam van ToM. Dit team bestaat uit 2 gepensioneerde en 2 praktiserende tandartsen. Zij bekijken of het behandelplan haalbaar is. Wanneer het plan te duur en/of niet noodzakelijk lijkt te zijn bespreekt het team dit met de eigen tandarts. Het plan wordt zo nodig aangepast en uitgevoerd door de eigen tandarts. De kosten worden betaald via de bijzondere bijstand. Een onderzoek onder 27 doorverwijzingen vanuit de gemeente naar het screeningsteam laat zien dat in 18 gevallen het behandelplan aangepast is of uiteindelijk niet is doorgegaan. Door ToM wordt duidelijk of kosten noodzakelijk zijn. Ook zorgt ToM voor kostenbeheersing op de uitgaven voor tandartskosten.

Samenwerking

In 2019 hebben we samen onze partners gewerkt aan het nieuwe beleidskader. We hebben bijeenkomsten georganiseerd en zijn in gesprek gegaan met ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en professionals. Graag hadden we in 2020 ook bijeenkomsten georganiseerd. Helaas is dat door corona niet doorgegaan. Wel hebben we regelmatig contact met de

partners over de impact van de corona-maatregelen op hun activiteiten. Gelukkig zien we dat alle voorzieningen een manier gevonden hebben om inwoners te blijven ondersteunen.

Toegang armoedevoorzieningen
In 2019 heeft de gemeenteraad het beleidskader 2020-2024 vastgesteld. Daarin hebben we opgenomen dat we de samenwerking verder vorm willen geven. Met de partners van het armoedebeleid zijn we in gesprek om te komen tot een gezamenlijke toegang, zodat inwoners voor deze voorzieningen eenmaal een intake kunnen doen. Aanleiding om dit op te nemen waren signalen van professionals, vrijwilligers en inwoners dat er bij verschillende partijen opnieuw een intake en inkomenstoets gedaan moest worden. Dat verhoogt de drempel naar hulp.

Medio 2020 hebben we een inventarisatie gedaan naar het draagvlak voor een gezamenlijke inkomenstoets. De antwoorden waren divers, maar de bereidheid om samen te werken is bij alle partijen aanwezig. Met alle partners zijn we de volgende uitgangspunten overeengekomen;

- De basis voor een gezamenlijke toegang is vertrouwen. Vertrouwen dat de andere partij een goede intake en toets heeft gedaan.
- Het doel is niet 1 loket, maar dat de inwoner een goede intake krijgt bij de ingang waar hij/zij voor kiest.
- De kennis en professionaliteit is bij alle partijen hetzelfde.
- De inkomenstoets leidt niet alleen tot gebruik van de voorziening, maar ook ter voorkoming van grotere problemen.
- Bij zwaardere problematiek wordt doorverwezen. Het is voor iedereen duidelijk wanneer er sprake is van (dreigende) zwaardere problematiek en waar inwoners terecht kunnen.

In 2021 werken we dit verder uit in een routekaart voor professionals en vrijwilligers.

Schuldhulpverlening

Bewustwordingscampagne Samen Slimmer met Geld
De werkgroep SSMG is uitgebreid met een aantal partijen, zoals ONS welzijn, Schuldhulpmaatje en Met Elkaar. Inmiddels zijn er 4 bijeenkomsten geweest. We leren elkaar beter kennen en vinden elkaar steeds meer in het delen van informatie en activiteiten. Hierdoor versterken we de verbinding tussen onze eigen organisatie en het maatschappelijk veld.

Binnen de werkgroep kijken we met elkaar hoe we het imago van de (gemeentelijke) hulpverlening kunnen verbeteren. Soms is het een drempel voor inwoners om hulp te zoeken. Hier komen waardevolle, bruikbare ideeën uit. Ook kijken we naar het thema "jongeren en SSMG".
Verder hebben we het bestaande gelddagboek SSMG doorontwikkeld naar een meer uitnodigende versie met meer informatie en betere, stimulerende gebruiksmogelijkheden. De conceptversie wordt momenteel via verschillende kanalen (door ervaringsdeskundigen) getest. Met de feedback verfijnen we het gelddagboek en scherpen we het aan. Er komt daarna een plan hoe we het gelddagboek verder gaan inzetten en verspreiden.

Op de Facebookpagina en Instagram "Samen slimmer met geld" plaatsen we regelmatig berichten met nuttige informatie en over actuele ontwikkelingen. Ook plaatsen we op onze website regelmatig artikelen.

Om inwoners en intermediairs van informatie te voorzien zijn er verschillende folders. Die verspreiden we digitaal en (op verzoek) fysiek. Onlangs hebben we de folder Schuldhulpverlening geactualiseerd. Daarnaast ontwikkelden we een folder Schuldregeling, waarin staat uitgelegd wat dit inhoudt en wat we van de verschillende partijen verwachten in het proces. Hierdoor wordt de kans op een succesvol traject vergroot. Ook ontwikkelden we de folder Geen geldzorgen meer. Die zetten we nu in voor het project Vroegsignalering. Na corona – folders zijn nu bijna overal weggehaald – bekijken we verdere verspreiding. De (geüpdatete) folders zijn verspreid binnen ons netwerk. Ook heeft de sociale kaart tegen armoede en schulden een jaarlijkse update gekregen en is breed gedeeld met de netwerkpartners.

Jongerencampagne
Door Diversion zijn door peer educators gastlessen gegeven in 20 klassen op verschillende scholen. Op basis van de evaluatie zouden we in gesprek gaan met de schoolbesturen over de mogelijkheden om financiële educatie een structurele plek te geven op scholen voor alle jongeren. Door corona zullen deze gesprekken op een later tijdstip plaatsvinden.

Schuldhulpmaatje
In 2020 hebben 74 inwoners (vanaf 27 jaar) zich gemeld bij SchuldHulpMaatje. SchuldHulpMaatje Jong (18-27 jaar) is gestart voor 9 jongeren. De meeste hulpvragen gingen over begeleiding bij administratie, achterstand betalingen en begeleiding naar gemeentelijke Schuldhulpverlening. De hulp werd uitgevoerd door 24 vrijwilligers.

Samen met Schuldhulpmaatje werken we aan de speerpunten, die volgen uit de gehouden evaluatie. Zo willen coordinatoren van Schuldhulpmaatje als pilot aanhaken bij twee sociale teams. Ook kijken we hoe we de samenwerking en afstemming tussen Schuldhulpmaatje en

de sociaal raadslieden kunnen verbeteren. Verder zijn er nieuwe afspraken gemaakt over de bereikbaarheid van Schuldhulpverlening en de afstemming met/over de cliënt. Via infoborden in de stad en dorpen willen we de bekendheid van Schuldhulpmaatje vergroten. De voortgang van de afspraken wordt periodiek besproken in overleg tussen gemeente en Schuldhulpmaatje.

Vroegsignalering

Vanaf 1 januari 2021 werken we volgens de nieuwe Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening. We reageren op signalen van betalingsachterstanden van zorgverzekeraars, drinkwater- en energiebedrijven en woningcorporaties. Inwoners met betalingsachterstand krijgen een ansichtkaart Kom in actie, een uitnodiging voor een gesprek en de hiervoor ontwikkelde folder Geen geldzorgen meer. Hierin staan tips en informatie over regelingen van de gemeente en waar men voor ondersteuning terecht kan. De ambitie is om ook op huisbezoek te gaan om de drempel naar ondersteuning te verlagen en meer preventief te werken.

De pilot met de Sociale Verzekeringsbank is uitgebreid van een doorverwijzing bij alle eerste beslagen, met een doorverwijzing wanneer beslagen boven op andere beslagen komen.

Sinds augustus j.l. nemen we deel aan de Nederlandse Schuldhulproute en is informatie over onze lokale ondersteuningsmogelijkheden opgenomen in de website Geldfit. Van augustus tot en met december hebben 880 Osse inwoners de website Geldfit bezocht. 293 inwoners hebben na beantwoording van de vragen een advies gekregen. Hiervan bekeken 58 inwoners op basis van het advies de informatie van Nibud, Wijzer in Geldzaken e.d. 7 Inwoners zijn gekoppeld aan een online coach. 4 inwoners bekeken de mogelijkheid van een betalingsregeling. Eén inwoner is verwezen naar Schuldhulpmaatje. 31 inwoners bekeken de informatie van Schuldhulpverlening en konden meteen een afspraak inplannen. De overige inwoners hebben na het advies niet verder doorgeklikt om het advies verder te bekijken. De website Geldfit is opgenomen in gemeentelijke folders en de website.

Samenwerking rond schulden

De integrale samenwerking met de sociale wijkteams is ondanks corona gecontinueerd. De consulenten Schuldhulpverlening werken nog altijd in tweetallen in de vijf wijken en zijn daar vast aanspreekpunt voor vragen over geldproblemen. De participatie in MDO’s en de deelname aan leersessies Samenwerkwijze zijn voortgezet.

Schuldsanering en aanpak jongeren met schulden

In het laatste kwartaal van 2020 hebben we 16 saneringskredieten opgestart. Inzet van een saneringskrediet geeft rust voor de inwoner. Wij hoeven geen jaarlijkse hercontrole uit te voeren.
We blijven de inwoners wel begeleiden tijdens de looptijd van het saneringskrediet.

Met AJOSS helpen we jongeren van 18 tot en met 27 jaar die problematische schulden hebben en die gemotiveerd zijn om een stap te zetten in hun ontwikkeling.
In 2020 zijn er in totaal acht jongeren aangemeld voor AJOSS. Van deze acht jongeren:
- Zitten drie jongeren in een traject;
- Zitten twee jongeren in de kennismakingsfase;
- Zijn drie jongeren afgewezen en warm overgedragen naar andere hulpverlening.

Ook is in 2020 voor de eerste jongere een krediet verstrekt. Dit houdt in dat de gemeente Oss de schulden van deze jongere heeft afgekocht, zodat de jongere hiermee alleen de gemeente Oss als schuldeiser heeft. Omdat we meer jongeren willen helpen, hebben we de afgelopen maanden intensief gecommuniceerd over AJOSS via lokale media en onze sociale mediakanalen. Verder hebben wij een informatiebijeenkomst georganiseerd voor externe partijen die betrokken zijn bij deze doelgroep en hebben er aparte gesprekken plaatsgevonden met sociale teams. Door het genereren van meer bekendheid hopen wij in 2021 alsnog de beoogde 40 trajecten met jongeren te starten.

ROC spreekuur voor jongeren

Vanaf januari 2021 is de start gemaakt met het ROC spreekuur de Leijgraaf (zie ook Bijlage 3, Raadsinformatiebrief van oktober j.l.).

Aanpak ouderen

We zijn gestart te inventariseren wat er speelt bij ouderen met geldzorgen en welke ondersteuning er nu voor hen is.

Duurzame Financiële Dienstverlening

In 2020 hebben we 16 nieuwe trajecten voor DFD opgestart. Het bleek moeilijk te zijn om met de beperkende maatregelen als gevolg van de coronacrisis nieuwe trajecten op te starten. Telefonisch begeleiden van nieuwe klanten in plaats van fysieke afspraken werkt belemmerend.

DFD in relatie tot bewindvoering een plek geven

Momenteel werken we een plan van aanpak uit om de samenwerking met bewindvoerders voor inwoners met geldzorgen of schulden te versterken. We onderzoeken hierbij ook of we gebruik gaan maken van het adviesrecht dat door de nieuwe wet mogelijk is geworden. Met het adviesrecht kan de gemeente na het uitspreken van het bewind, de rechter advies geven of een inwoner het beste kan worden geholpen door voortzetting van het bewind of door een lichtere vorm van ondersteuning.

VISH

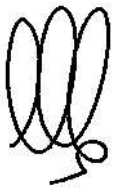
Als gevolg van technische problemen en corona heeft de implementatie van VISH vertraging opgelopen. Momenteel zijn we klaar om te testen. De verwachting is dat we in het eerste kwartaal van 2021 gebruik kunnen maken van VISH.

Onderzoek hulp vragen bij problematische schulden

Het stageonderzoek in onze gemeente naar factoren die een rol spelen bij het al dan niet hulp vragen bij problematische schulden heeft een vervolg gekregen. Via een klantreisonderzoek proberen we meer inzicht te krijgen in wat ervaringen zijn van mensen die proberen uit problematische schulden te komen. We kijken hoe onze ambities hierbij aansluiten en wat aanscherping behoeft.

Tot slot vindt u in de bijlage meer informatie over de cijfers en resultaten over 2020.

Met vriendelijke groet,

dhr. C.P.W. van Geffen,
Wethouder Werk & Inkomen en Onderwijs

Bijlage 1: Cijfers inkomen
Bijlage 2: Cijfers Schuldhulpverlening
Bijlage 3: RIB stand van zaken beleidskader Armoede en Schulden, oktober 2020